

УДК 792.8

DOI 10.32461/2226-3209.1.2026.356291

Цитування:

Юрків І. А. Хореографічна культура в оптиці досліджень креативних індустрій. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2026. № 1. С. 267–271.

Юрків Іван Андрійович,

викладач кафедри хореографічного мистецтва
Київського національного університету
культури і мистецтв
<https://orcid.org/0000-0001-7876-608X>
vaniayurkiv.vy@gmail.com

Yurkiv I. (2026). Choreographic Culture from the Perspective of Creative Industries Research. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal*, 1, 267–271 [in Ukrainian].

ХОРЕОГРАФІЧНА КУЛЬТУРА В ОПТИЦІ ДОСЛІДЖЕНЬ КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ

Мета статті – обґрунтувати доцільність розгляду танцювальної культури крізь призму досліджень креативних індустрій. **Методологія дослідження.** Для проведення дослідження застосовано термінологічний метод, методи аналізу та синтезу, теоретичного узагальнення. **Наукова новизна.** Вперше доведено доцільність використання культурологічної оптики для розгляду хореографічної культури як індустрії. **Висновки.** Проведене дослідження довело обґрунтованість розгляду танцювальної культури крізь призму досліджень креативних індустрій та справедливості вживання терміну «танцювальна індустрія» на означення спектру виробництва креативних продуктів та послуг, пов'язаних з танцем. Сьогодні до креативних індустрій відносять художню творчість з наявною технологією виробництва, економічним складником, високою роллю індивідуальної креативності та інноваційності. Діяльність у сфері танцювальної культури відповідає ключовим характеристикам креативних індустрій, оскільки ґрунтується на творчій людській праці, виробляє широкий спектр продуктів і послуг (від сценічних постановок та інших перформативних практик до освітніх, медійних, фестивально-конкурсних та комерційних форматів діяльності тощо), функціонує в умовах гнучких, часто проєктних форм організації діяльності, є важливим елементом економіки. Серед перспективних напрямів подальших досліджень – визначення складників танцювальної індустрії, з'ясування основних етапів її становлення, виявлення її ролі у розбудові креативних індустрій в Україні, обґрунтування продуктивних напрямів розвитку танцювальної культури як креативної індустрії тощо.

Ключові слова: хореографічна культура, креативні індустрії, культурні індустрії, культура, танець, хореографія.

Yurkiv Ivan, Lecturer, Department of Choreographic Art, Kyiv National University of Culture and Arts

Choreographic Culture from the Perspective of Creative Industries Research

The purpose of the article is to substantiate the feasibility of considering dance culture through the prism of creative industries research. **The research methodology.** The terminological method, methods of analysis and synthesis, and theoretical generalisation were used to conduct the research. **The scientific novelty.** For the first time, the feasibility of using cultural optics to consider choreographic culture as an industry has been proven. **Conclusions.** The research has proven the feasibility of considering dance culture through the prism of creative industries research and the validity of using the term 'dance industry' to designate the spectrum of production of creative products and services related to dance. Today, creative industries include artistic creation with existing production technology, an economic component, and a high role of individual creativity and innovation. Activities in the field of dance culture correspond to the key characteristics of creative industries, as they are based on creative human labour, produce a wide range of products and services (from stage productions and other performative practices to educational, media, festival-competition and commercial formats of activity), operate in conditions of flexible, often project-based forms of organisation of activity, and are an important element of the economy. Among the promising areas of further research are the determination of the components of the dance industry, clarification of the main stages of its formation, identification of its role in the development of creative industries in Ukraine, substantiation of productive directions for the development of dance culture as a creative industry.

Keywords: choreographic culture, creative industries, cultural industries, culture, dance, choreography.

Актуальність теми дослідження. Креативні індустрії сьогодні у світі визнані вагомими чинниками формування культурно-мистецького, освітнього, економічного ландшафту людства. Серед різновидів креативних індустрій вагоме місце посідає танцювальна діяльність, що не обмежується суто мистецькою творчістю, вміщує також освітню, фестивально-конкурсну, медіа-проектну та інші практики. Осмислення танцю як креативної індустрії в сучасній Україні є актуальним, оскільки дозволяє з'ясувати роль танцю в соціокультурному розвитку країни, виявити перспективи його поступу.

Про вагомість креативних індустрій в Україні свідчить постійна увага на законодавчому та інших нормативно-правових рівнях. Це, зокрема, «Закон України Про культуру» [9], Указ Президента України «Про заходи щодо підтримки сфери культури, охорони культурної спадщини, розвитку креативних індустрій та туризму» (від 18.08.2020, № 329/2020) [8]; у «Стратегії розвитку культури в Україні на період до 2030 року» (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 березня 2025 р. № 293-р) [11] значну увагу приділено розбудові креативних індустрій. Також важливими є підтримка на державному рівні грантових програм (зокрема, через Український культурний фонд, програму ЄС «Креативна Європа» тощо). Постійне удосконалення системи креативних індустрій в Україні засвідчує важливість цього сегменту економіки та культури країни, відповідно заслуговує на наукове осмислення, зокрема, у сфері танцю.

В умовах російсько-української війни від 2014 року та повномасштабного вторгнення від 2022 року роль креативних індустрій в Україні не знизилася, а зазнала змін. Активізувалися процеси європейської інтеграції, удосконалилися онлайн-формати, посилилася роль національно-патріотичного вектору діяльності, що дозволило не лише зберегти сферу креативних індустрій в країні, продемонструвавши високу адаптивність, а й урізноманітнити її, перетворитися на один з чинників стійкості суспільства в часі війни. Танець у цих процесах посів одне з провідних місць, зважаючи на його позавербальну сутність, тілесну та просторово-часову природу.

Аналіз досліджень і публікацій. Для розгляду танцювальної культури як складника креативних індустрій необхідно звернутися до праць з культурології та хореології. Серед культурологічних досліджень, присвячених культурним та креативним індустріям, варто

назвати праці з термінологічних та загальних методологічних проблем (О. Оліник [5], І. Петрова [6], А. Штефан [12]), а також проблемних аспектів формування креативних індустрій як самостійного феномену (Ж. Денисюк [1], Х. Плецан [7], Г. Рауніг (G. Raunig) [18], А. Фрімен (A. Freeman) [13] тощо).

Різним аспектам танцювальної індустрії в системі креативних індустрій присвячено ряд праць зарубіжних дослідників, як-от А. Гальяно (A. Gagliano, специфіка маркетингу у цифрових медіа балетних труп та концертних виступів у системі креативних індустрій) [14], А. Грін (A. Green, бізнес-принципи та економічні концепції в танцювальній індустрії) [15], Р. Кінкейд (R. Kincaid, танцювальна індустрія як мистецтво і бізнес) [17], Е. Трахерн (A. Trahearn, специфіка комерційного танцю у системі шоу-бізнесу) [19], Дж. Хопгуд (J. Hopgood, технологічні, бізнесові, організаційні, мистецькі аспекти хореографічно-постановочної діяльності як індустрії) [16] та ін.

Також до проблеми функціонування танцювальної індустрії в Україні та світі зверталися Н. Діденко (індустрія спортивно-бальних танців) [2], Є. Кот (телевізійні dance show як приклад танцювальної індустрії) [3], О. Наконечна (танцювальні сценічні шоу-програми як складник індустрії дозвілля) [4], В. Рубан (проблеми низької монетизації танцю) [10] тощо. Однак комплексного дослідження, присвяченого обґрунтуванню доцільності розгляду танцювальної культури крізь призму досліджень креативних індустрій, досі проведено не було, що підтверджує актуальність теми.

Мета статті – обґрунтувати доцільність розгляду танцювальної культури крізь призму досліджень креативних індустрій.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні у вітчизняному культурологічному дискурсі сформульовано чимало визначень креативних індустрій, значна частина яких відштовхується від Закону України про культуру, де зазначено, що креативні індустрії є видом «економічної діяльності, метою яких є створення доданої вартості і робочих місць через культурне (мистецьке) та/або креативне вираження», а «креативний продукт – товари та послуги, що створені/надані за результатами культурного (мистецького) та/або креативного вираження і мають високу додану вартість» [9]. Розгляд хореографічної культури в оптиці культурологічних досліджень креативних індустрій передбачає термінологічну визначеність концепту «хореографічна культура». Зважаючи на інтегративний

характер терміну (поєднання понять «культура» та «хореографія») справедливо говорити про багатоеlementність системи хореографічної культури, де взаємодіють феномени, пов'язані з танцем: мистецькі складники (творчість балетмейстерів, виконавців, інших співавторів синтетичного за своєю природою хореографічного твору), діяльність у сфері освіти та науки, пов'язану із хореографією, тощо.

Термін «креативні індустрії» почали активно використовувати у Європі від середини 1990-х рр., що пов'язано з увиразненням ролі культури у розбудові економіки, з акцентуванням уваги на креативності, оновленням змісту цього терміну, ролі креативності у всіх сферах економіки загалом. За визначенням А. Штефан, «креативні індустрії – сфери економічної діяльності, засновані на художній і технічній творчості, які породжують виникнення нових бізнес-моделей і продуктів, розвиток інновацій, стимулюють торгівлю, формують нові робочі місця» [12, 41].

У дисертації О. Олійник «Культурні індустрії: соціальна сутність, стан та перспективи розвитку в Україні» (2008) не зустрічаємо поняття «креативні індустрії» [5]. Авторка наголошує, що всі індустріальні процеси у різних видах мистецької діяльності відносять до культурних індустрій. Сьогодні така позиція, попри її наукову виваженість, є не вповні коректною, зважаючи на динамічний розвиток культурологічного дискурсу у царині креативних індустрій.

Перераховуючи спільні ознаки та тренди культурних та креативних індустрій, І. Петрова зазначає конкретизацію «креативної діяльності у відповідних результатах (точніше – творенні культурного продукту), унаслідок чого, з одного боку, розвиваються багатоманітні культурні інституції; реалізують свою діяльність культурні менеджери та митці (у межах якої/якими продукується культурний продукт), а з іншого – формуються культурні цінності, смисли та символи» [6, 72]. Визнаючи економічно-бізнесовий та технологічний складники як невід'ємні у будь-якій індустрії, ствердження І. Петрової спонукає звернутися до базового усвідомлення креативної діяльності як творчості (у випадку з танцем – хореографічної творчості: виконавської та балетмейстерської), результатом якої є мистецький продукт. А мистецтво як форма суспільної свідомості є складником культури і як процес (освоєння людиною світу у художніх образах), і як результат (сукупність ворів). Відповідно, креативні індустрії можна розглядати як специфічну підсистему культурних індустрій.

Відповідно, танцювальна індустрія як креативна індустрія є складником ширшої системи – культурних індустрій загалом.

Варто взяти до уваги думки Джеральда Рауніга, висловлені ним у праці «Креативні індустрії як масовий обман» (2007), що не втратили актуальності сьогодні. Автор наголошує, що сучасне інтерпретування поняття «креативні індустрії» значно відрізняється від початкового наповнення, запропоноване Максом Горкгаймером та Теодором В. Адорно, адже вони формулювали свої висновки щодо радіо- та кіновиробництва у корпораціях. А сьогодні «структури, що називаються креативними індустріями, більше не структуровані у формі величезних медіакорпорацій, а переважно як мікропідприємства самозайнятих культурних підприємців у сферах нових медіа, моди, графіки, дизайну, поп-музики, концептуалізованих у кращому випадку в кластерах цих мікропідприємств» [18]. До таких сфер, де діють «самозайняті культурні підприємці» справедливо віднести й танцювальну культуру.

Але сьогодні пропозиція Дж. Рауніга називати інституції креативних індустрій «неінституціями» або «псевдоінституціями» вважаємо застарілою, оскільки у сучасному світі, що тяжіє до сегментування, а не монополізації, де панують ідеї автономії та свободи творчої особистості, індустріальні форми виробництва креативного продукту можуть забезпечувати й тимчасові, проєктні інституції, а не лише величезні корпорації, що існують тривалий час. До таких у хореографічній культурі можна віднести сценічні танцювальні проєкти з антрепризною формою організації, фестивально-конкурсні проєкти тощо.

За спостереженням Дж. Рауніга, «гнучкість стає деспотичною нормою, нестабільність роботи стає правилом, межі між роботою та вільним часом розмиваються...» [18], але саме такі підходи набули масових форм, що дозволяє віднести їх до креативних індустрій, а не інших форм виробництва. У цій ситуації доволі проблемними залишаються процеси самопрекаризації, на які звертає увагу Дж. Рауніг.

Алан Фрімен у дослідженні «Чи є творчість індустрією? Конструктивна критика економіки культурних та креативних індустрій» доводить, що за своєю сутністю те, що складає ядро креативних індустрій (творча, креативна діяльність), не є новітнім явищем. Екстраполюючи це положення у площину хореографічної культури, зазначимо, що танець є одним з найдавніших мистецтв довербального етапу розвитку людства,

пізніші елементи хореографічної культури виникли на різних етапах історичного поступу хореографічного мистецтва, але переважно не є новітніми феноменами. Автор стверджує, що історично такі явища відіграють певну роль в економічному розвитку. «Культурні та креативні індустрії створюють певний продукт – культурно диференційовані товари та послуги. Вони використовують певний метод – гнучке виробництво продуктів короткочасного використання за абстрактною або неточною специфікацією. І вони використовують специфічний ресурс – творчу людську працю», – робить висновки А. Фрімен [13, 20]. Елементи хореографічної культури як складники креативних індустрій генерують певне коло продуктів (мистецькі твори, освітні послуги тощо). Виробництво таких продуктів не може бути стандартизованим, виявляє тяжіння до гнучкості, варіативності, імпровізаційності тощо. Продукти не використовують довгостроково, адже вони тяжіють до удосконалення, інтерпретування. Їхня специфікація є доволі складною (за А. Фріменом, «абстрактною», «неточною»). Основним ресурсом для танцювальної індустрії виступає хореографічна творчість митців (за А. Фріменом, «творча людська праця»). І саме у сукупності цих рис полягає цінність креативних індустрій. На цьому наголошує й І. Петрова, визначаючи засадничим підґрунтям креативних індустрій обдарованість (талант) та художні можливості митця, новітність та самобутність (винятковість, унікальність) творчого продукту, а основним прийомом вироблення продукту – креативний підхід та наполегливість [6, 72].

Думки, суголосні із попередніми дослідниками, висловлює А. Штефан, називаючи серед характерних ознак креативних індустрій створення виробництва та поширення товарів та послуг як результатів творчості, інтелектуальна робота та творче мислення як основне джерело діяльності, новітність ідей та рішень, комерціалізація творчості [12, 51]. Саме такі ознаки та механізми діяльності притаманні творчості у сфері хореографічної культури, що свідчить про обґрунтованість вживання поняття «танцювальна індустрія» на означення креативних індустрій, пов'язаних із танцем.

Наукова новизна. Вперше доведено доцільність використання культурологічної оптики для розгляду хореографічної культури як індустрії.

Висновки. Проведене дослідження довело обґрунтованість розгляду танцювальної культури крізь призму досліджень креативних індустрій та справедливості вживання терміну

«танцювальна індустрія» на означення спектру виробництва креативних продуктів та послуг, пов'язаних з танцем.

Сьогодні до креативних індустрій відносять художню творчість з наявною технологією виробництва, економічним складником, високою роллю індивідуальної креативності та інноваційності. Діяльність у сфері танцювальної культури відповідає ключовим характеристикам креативних індустрій, оскільки ґрунтується на творчій людській праці, виробляє широкий спектр продуктів і послуг (від сценічних постановок та інших перформативних практик до освітніх, медійних, фестивально-конкурсних та комерційних форматів діяльності тощо), функціонує в умовах гнучких, часто проєктних форм організації діяльності, є важливим елементом економіки.

Серед перспективних напрямів подальших досліджень – визначення складників танцювальної індустрії, з'ясування основних етапів її становлення, виявлення її ролі у розбудові креативних індустрій в Україні, обґрунтування продуктивних напрямів розвитку танцювальної культури як креативної індустрії тощо.

Література

1. Денисюк Ж. Креативність у мистецькій освіті як середовище реалізації професійного і творчого потенціалу особистості. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2023. № 2. С. 9–15.
2. Діденко Н. Рекреаційний компонент в явищах масової культури сучасної України (на прикладі культурно-спортивних закладів) : дис... доктора філософії : спец. 034 – культурологія / Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2023. 246 с.
3. Кот Є. Телевізійне dance show у контексті сучасної танцювальної індустрії. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2024. № 4. С. 123–127.
4. Наконечна О. Театральні танцювальні шоу (шоу-програми) в індустрії розваг. *Культура і мистецтво в сучасному світі*. 2016. № 17. С. 154–160.
5. Олійник О. Культурні індустрії: соціальна сутність, стан та перспективи розвитку в Україні : дис. ... канд. культурології : спец. 26.00.01 – теорія та історія культури / Київський національний університет культури і мистецтв. Київ, 2008. 250 с.
6. Петрова І. Культурні та креативні індустрії: проблема визначень. *Питання культурології*. 2022. № 39. С. 63–77.
7. Плещан Х. Актуальні проблеми дослідження креативних індустрій (кінець ХХ – початок ХХІ ст.): культурологічний вимір. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи*

розвитку. *Напрям Культурологія*. 2022. Вип. 41. С. 22–36.

8. Про заходи щодо підтримки сфери культури, охорони культурної спадщини, розвитку креативних індустрій та туризму : Указ Президента України від 18 серпня 2020 р. № 329/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/329/2020#Text> (дата звернення: 10.01.2026).

9. Про культуру : Закон України від 14 грудня 2010 р. № 2778-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text> (дата звернення: 10.01.2026).

10. Рубан В. Сучасний танець в Україні: питання інституціоналізації у контексті американського та європейського досвіду : дис... доктора філософії : спец. 034 – культурологія / Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України. Київ, 2024. 300 с.

11. Стратегія розвитку культури в Україні на період до 2030 року : схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 березня 2025 р. № 293-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/293-2025-%D1%80#Text> (дата звернення: 10.01.2026).

12. Штефан А. Креативні індустрії: поняття, ознаки, проблеми законодавчого тлумачення. *Проблеми законності*. 2024. № 164. С. 39–55.

13. Freeman A. Is Creation an Industry? A Constructive Critique of the Economics of the Cultural and Creative Industries. London Metropolitan University, 03.06.2012. 21 p. URL: <https://ssrn.com/abstract=2074338> (дата звернення: 23.12.2025).

14. Gagliano A. L. Digital Media Marketing for Dance: Enhancing Audience Engagement with Ballet Companies and Concert Dance Performance. *Journal of Undergraduate Research*. 2020. Vol. 22. DOI:10.32473/ufjur.v22i0.121994

15. Green A. The Dance Economy. Publifeye AS, 2025. 109 p.

16. Hopgood J. Dance Production: Design and Technology. Routledge, 2024. 294 p.

17. Kincaid R. The Dance Industry. Publifeye AS. 2025. 118 p.

18. Raunig G. Creative Industries as Mass Deception. *Creativity Hypes*. 2007. № 1. URL: <https://transversal.at/transversal/0207/raunig/en>

19. Trahearn A. Commercial Dance: An Essential Guide. Taylor & Francis, 2023. 234 p.

References

1. Denysiuk, Zh. (2023). Creativity in art education as an environment for realizing the professional and creative potential of an individual. *Herald of the National Academy of Culture and Arts Management*, 2, 9–15 [in Ukrainian].

2. Didenko, N. (2023). Recreational component in the phenomena of mass culture of modern Ukraine (on the example of cultural and sports institutions). PhD thesis. National Academy of Culture and Arts Management [in Ukrainian].

3. Kot, Ye. (2024). Television dance show in the context of the modern dance industry, 4, 123–127 [in Ukrainian].

4. Nakonechna, O. (2026). Theatrical dance shows (show programs) in the entertainment industry. *Culture and Arts in the Modern World*, 17, 154–160 [in Ukrainian].

5. Oliinyk, O. (2008). Cultural industries: social essence, state and development prospects in Ukraine. PhD thesis. Kyiv National University of Culture and Arts [in Ukrainian].

6. Petrova, I. (2022). Cultural and creative industries: the problem of definitions. *Issues in cultural studies*, 39, 63–77 [in Ukrainian].

7. Pletsan, Kh. (2022). Current problems of researching creative industries (late 20th – early 21st centuries): cultural dimension. *Ukrainian culture: past, present, ways of development. Direction: Cultural studies*, 41, 22–36 [in Ukrainian].

8. On Measures to Support the Sphere of Culture, Protection of Cultural Heritage, Development of Creative Industries and Tourism. № 329/2020. (2020). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/329/2020#Text> [in Ukrainian].

9. On Culture. № 2778-VI. (2010). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text> [in Ukrainian].

10. Ruban, V. (2024). Contemporary dance in Ukraine: issues of institutionalization in the context of American and European experience. PhD thesis. Modern Art Research Institute, National Academy of Arts of Ukraine [in Ukrainian].

11. Strategy for the Development of Culture in Ukraine for the Period until 2030. № 293-p. (2015). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/293-2025-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

12. Shtefan, A. (2024). Creative industries: concepts, characteristics, problems of legislative interpretation. *Problems of legality*, 164, 39–55 [in Ukrainian].

13. Freeman, A. (03.06.2012). Is Creation an Industry? A Constructive Critique of the Economics of the Cultural and Creative Industries. London Metropolitan University. <https://ssrn.com/abstract=2074338> [in English].

14. Gagliano, A. L. (2020). Digital Media Marketing for Dance: Enhancing Audience Engagement with Ballet Companies and Concert Dance Performance. *Journal of Undergraduate Research*, 22. DOI:10.32473/ufjur.v22i0.121994 [in English].

15. Green, A. (2025). The Dance Economy. Publifeye AS [in English].

16. Hopgood, J. (2024). Dance Production: Design and Technology. Routledge [in English].

17. Kincaid, R. (2025). The Dance Industry. Publifeye AS [in English].

18. Raunig, G. (2007). Creative Industries as Mass Deception. *Creativity Hypes*, 1. <https://transversal.at/transversal/0207/raunig/en> [in English].

19. Trahearn, A. (2023). Commercial Dance: An Essential Guide. Taylor & Francis [in English].

Стаття надійшла до редакції 15.01.2026
Отримано після доопрацювання 12.02.2026
Прийнято до друку 20.02.2026
Опубліковано 31.03.2026